

Nr 1379

Av herr Lidgard m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 203, angående vissa domartjänster i tingsrätter.

(Lika lydande med motion nr 1602 i Andra kammaren)

I prop. nr 203 angående vissa domartjänster i tingsrätter föreslås inrättande av tjänster för rådman, tillika avdelningsordförande, och rådman i vissa tingsrätter fr. o. m. den 1 januari 1971.

Genom tingsrättsreformen kommer från och med nämnda datum antalet underrätter att minska från 135 till 108. Därigenom och genom Kungl. Maj:ts förslag till personaluppsättning i tingsrätterna kommer det totala antalet ordinarie domartjänster i underrätterna att nedgå med omkring tio.

Utöver de ordinarie domarna tjänstgör i underrätterna — utöver några extra rådmän — efter förordnande av vederbörande hovrätt även icke ordinarie domare, främst hovrättsfiskaler men i en del fall också hovrättsassessorer (sistnämnda kategori användes dock numera till största delen för tjänstgöring i departement och i utredningar). Antalet tjänstgörande icke ordinarie domare i underrätterna har under åren varit i ständigt stigande. I någon utsträckning förekommer det även att tingsnotarier för visst ting förordnas att handlägga mål, som enligt gällande bestämmelser ankommer på äldre domarkategorier.

I och för sig inger det betänkligheter redan i nuläget att det skett en förskjutning i underrätterna från ordinarie till icke ordinarie domare. I viss utsträckning kan sannolikt vissa rationaliseringsvinster uppnås genom att små domstolsenheter sammanslås till större. Det föreligger emellertid en uppenbar risk — och farhågorna därför förstärkes genom förevarande proposition — för att den dömande verksamheten i underrätterna i ökad utsträckning kommer att överföras till icke ordinarie domare i stället för att i huvudsak utövas av ordinarie domare.

Problemet är generellt inom hela underrättsorganisationen men ter sig särskilt alarmerande inom vissa tingsrätter.

Sålunda är belastningen på domstolarna inom Stockholmsområdet mycket stor. Befolknings- och brottslighetsutvecklingen där kommer säkerligen att medföra ett ökat antal mål och påkallar därför särskild uppmärksamhet.

Stockholms rådhusrätt har omorganiserats fr. o. m. innevarande år och

bedömdes då tillföras resurser som skulle svara mot den förväntade arbetsvolymen. Målbalansen har emellertid ökat. På ett halvt år har den stigit med mer än 1 800 mål från 11 036 vid årsskiftet 1969—1970 till 12 887 sex månader senare. Bl. a. har antalet balanserade grövre brottmål ökat påtagligt.

Utvecklingen i fråga om Stockholms rådhusrätt är alarmerande och måste bli föremål för särskild uppmärksamhet. Det torde emellertid röra sig om icke enbart personalproblem på domarsidan utan även vissa lokalfrågor och åklagarmyndighetens möjligheter att ställa personal till förfogande för ytterligare förhandlingsdagar. Vi nödgas därför avstå från att framlägga förslag om preciserade personalförstärkningar och i stället framföra förslaget att riksdagen skall hemställa att Kungl. Maj:t efter prövning skall föreslå riksdagen de åtgärder som kan finnas nödvändiga för att Stockholms tingsrätt skall få en tillfredsställande personalstat.

I sin anslagsframställning har Svea hovrätt föreslagit ytterligare en rådmans tjänst i envar av Södra Roslags, Stockholms läns västra och Solna domsagor.

Med hänsyn till att domkretsen minskar med Boo kommun föreslår vi f. n. inte någon förstärkning med ytterligare en ordinarie domare i Södra Roslags tingsrätt. Däremot förefaller förhållandena i de båda övriga tingsrätterna motivera ytterligare vardera en rådmans tjänst.

I Stockholms läns västra domsaga tjänstgör nu två ordinarie domare och en hovrättsfiskal. Därjämte förekommer ytterligare fiskalshjälp från hovrätten varjämte tingsnotarier förordnas i något större utsträckning än vad som eljest brukar förekomma. Även här har balansen ökat något. Domstolen omfattar huvudsakligen de expansiva områdena Märsta-Sigtuna och Upplands Väsby. Arlanda ligger inom domkretsen och tillför domstolen åtskilliga mål, ofta av speciell beskaffenhet.

Solna domsaga har nu fem ordinarie domartjänster. Därutöver tjänstgör två hovrättsfiskaler kontinuerligt i domsagan, varjämte tidvis ytterligare fiskaler är i tjänst där. Antalet s. k. nämndmål i domstolen är förhållandevis stort och den har erfarenhetsmässigt ofta att handlägga omfattande brottmål. Svea hovrätt har i anslagsframställningen uttalat att målantalet, även om militärmålen skulle bortfalla, alltför blir så stort att en tjänst som rådmän bör tillföras domstolen, varvid den ena fiskalstjänsten kan indragas.

Enligt uppgift har man i propositionen grundat beräkningarna av behovet av antalet domartjänster på antagandet att varje domare under ett år skall hinna avverka omkring 300 domar. Någon undersökning som bekräftar riktigheten av en sådan förmodan finns veterligen inte. Tvärtom har från domarhåll framhållits att en sådan siffra är alltför hög. Vid en genomgång av föreliggande statistikmaterial visar det sig emellertid att inte ens siffran 300 tillämpats särskilt konsekvent. I åtskilliga fall kommer ett betydligt

högre antal mål att falla på varje domare, vilket måste leda till en eftersläpning i den dömande verksamheten — desto mer beklaglig som det i nuvarande läge mer än någonsin förefaller angeläget att upptäckt brott beivras skyndsamt.

De tingsrätter som härvid särskilt faller i blickpunkten är följande: Uppsala, Linköpings, Jönköpings, Kalmar, Trollhättans, Karlstads, Östersunds, Skellefteå och Haparanda tingsrätter. Envar av nu nämnda nio tingsrätter synes böra kompletteras med vardera ytterligare en rådmans-tjänst.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta

att ytterligare en rådmans-tjänst skall inrättas vid envar av följande tingsrätter, nämligen Stockholms läns västra, Solna, Uppsala, Linköpings, Jönköpings, Kalmar, Trollhättans, Karlstads, Östersunds, Skellefteå och Haparanda tingsrätter, och

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att förhållandena vid Stockholms tingsrätt göres till föremål för översyn så att domarorganisationen kan förstärkas ändamåls-enligt.

Stockholm den 24 november 1970

H. Bertil Lidgard (m)

Holge Ottosson (m)

Karl Pettersson (m)
